

Canllawiau'r Llywydd: Anonymeiddio

Nid yw'r canllawiau hyn yn rhwymo mewn cyfraith a chânt eu darparu er mwyn helpu swyddogion monitro, y partïon, awdurdodau perthnasol a'u haelodau, a'r cyhoedd yn gyffredinol i ddeall eu rôl yn achosion Panel Dyfarnu Cymru ("PDC"). Nid yw'r canllawiau hyn yn cynnwys cyngor cyfreithiol ac atgoffir y rhai sy'n ystyried y canllawiau hyn nad yw'r canllawiau'n disodli eu dyletswyddau eu hunain, gofynion eu Cod Ymddygiad eu hunain os yw'n gymwys na'u rhwymedigaethau proffesiynol.

Pŵer i anonymeiddio

1. Nid oes gan PDC bŵer i wneud gorchmynion gohebu cyfyngedig nac i reoli beth mae'r wasg neu'r cyfryngau cymdeithasol yn ei ohebu. Er hyn, mae ganddo'r pŵer i reoli ei achosion ei hun ac i roi cyfarwyddyd i bartïon, tystion a thrydydd partïon.
2. Mae'r gyfraith ar ohebu am droseddau rhywiol ac enwi dioddefwyr honedig (Adran 1 o Ddeddf Troseddau Rhywiol (Diwygio) 1992) yn gymwys i'r rhai hynny sy'n cyhoeddi gwybodaeth am achosion PDC lle bo'n berthnasol; bydd y tribiwnlys sy'n ystyried materion o'r fath yn atgoffa'r rhai sy'n bresennol ynglŷn â'r darpariaethau hyn os yw hynny'n bosibl, ond maent yn gymwys pa un a yw'r rhai sy'n bresennol yn cael eu hatgoffa ai peidio. Bydd PDC yn ystyried sut i ddelio gyda materion sy'n ymwneud â'r posibilrwydd bod troseddau rhywiol wedi'u cyflawni a bydd yn rhoi'r cyfarwyddiadau angenrheidiol i'r partïon cyn dechrau'r gwrandawriad terfynol.
3. Mewn achosion priodol, gellir anonymeiddio hunaniaeth achwynydd, tyst neu drydydd parti ar gyfarwyddyd tribiwnlys PDC neu'r Llywydd at ddibenion y gwrandawriad a'r penderfyniad, ond bydd hunaniaeth yr unigolyn hwnnw yn wybyddus i'r partïon ac i'r tribiwnlys. Ni ellir anonymeiddio hunaniaeth yr aelod y mae'r achos yn ymwneud ag ef.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

4. Prif amcan PDC yw sicrhau cyfiawnder yn unol â'r hawl i wrandawriad teg, ond os yw'n hollol angenrheidiol sicrhau nad yw tystiolaeth neu hunaniaeth unigolyn yn cael eu hystyried gan y cyhoedd oherwydd bod angen gwneud hynny er mwyn sicrhau cyfiawnder, gellir rhoi cyfarwyddyd i'r perwyl hwnnw yn dilyn ystyriaeth gytbwys o hawliau amrywiol y rhai sy'n gysylltiedig â'r achos ac egwyddor cyfiawnder agored. Mae'r Confensiwn yn rhoi'r hawl i bartïon gael gwrandawriad teg a chyhoeddus, ond gellir gwahardd y wasg a'r cyhoedd o'r gwrandawriad cyfan neu ran ohono os oes angen hynny er mwyn sicrhau buddiannau'r partïon, neu i'r

graddau y mae hynny'n hollol angenrheidiol oherwydd y byddai cyhoedduswydd yn amharu ar y gallu i sicrhau cyfiawnder.

5. Mae'r hawliau y gellir eu defnyddio yn cynnwys yr hawl i breifatrwydd a'r hawl i fywyd teuluol, yn ogystal â'r hawl i ryddid mynegiant, sydd at ei gilydd yn cael ei defnyddio bob amser yn achosion PDC. Gallai enghreifftiau o adegau pan allai hawliau o'r fath gael eu defnyddio gynnwys datgelu gwybodaeth feddygol yn ymwneud â thyst (gan fod gwybodaeth o'r fath yn gyfrinachol), datgelu gwybodaeth bersonol am dyst gan achosi poen a chodi cywilydd arno lle nad yw cyhoeddi gwybodaeth o'r fath er budd y cyhoedd, neu ddatgelu gwybodaeth sy'n effeithio ar bobl ifanc dan oed.

Dull gweithredu PDC

6. Cynhelir gwrandawiadau terfynol PDC yn gyhoeddus, ac eithrio lle mae'r tribiwnlys o'r farn y byddai cyhoedduswydd yn amharu ar y gallu i sicrhau cyfiawnder. Fodd bynnag, gall anonymeiddio olygu bod modd cynnal y gwrandawriad cyfan neu'r rhan fwyaf ohono yn gyhoeddus, gan alluogi'r cyhoedd i ddeall yr achos yn llawn heb fynd yn groes i hawliau'r unigolyn y cuddiwyd ei hunaniaeth. Mae hyn yn cydymffurfio ag egwyddor cyfiawnder agored; mae anonymeiddio unigolion yn llai cyfyngol na chael gwrandawriad cwbl breifat neu rannol breifat.
7. Sylweddolir na fydd rhai achwynwyr yn gwneud cwyn oni bai eu bod yn debygol o gael eu hanonymeiddio yn y gwrandawriad. Os na chaniateir anonymeiddio gallai ofn neu ofid amharu ar ansawdd y dystiolaeth a roddir mewn gwrandawriad. Dim ond y tribiwnlys sy'n gwrando'r achos neu'r llywydd all wneud cyfarwyddyd o'r fath – ni all unrhyw barti warantu y caiff achwynydd, tyst neu drydydd parti ei anonymeiddio.
8. Wrth ystyried a ddylid dweud bod angen anonymeiddio, bydd y tribiwnlys yn ystyried ac yn ceisio sicrhau cydbwysedd rhwng hawliau'r unigolyn dan sylw ac egwyddor cyfiawnder agored a'r hawl i wrandawriad teg yn gyhoeddus, ac effaith debygol anonymeiddio (neu beidio â gwneud hynny) ar y dystiolaeth i'w dangos. Bydd hefyd yn ystyried a yw hunaniaeth yr unigolyn eisoes yn hysbys i lawer, gan y byddai hynny'n golygu nad oes diben anonymeiddio. Bydd yn rhoi rhesymau dros ei benderfyniad i'r partion.
9. Os bydd person sydd â diddordeb, megis y wasg, yn dymuno gwneud cais i roi'r gorchymyn anonymeiddio o'r neilltu, gall wneud cais i'r tribiwnlys a gofyn i'r tribiwnlys glywed y cais. Mater i'r tribiwnlys yw penderfynu pryd y dylid ystyried y cais, ond gofynnir am farn y partion a bydd pob barn yn cael ei hystyried. Mae'n bosibl y gofynnir am farn yr unigolyn ei hun, ond nid o reidrwydd. Bydd hyn yn dibynnu ar ddull gweithredu'r tribiwnlys.

Mesurau ymarferol

10. Er mwyn diogelu rhag datgelu'n anfwriadol, ar ddechrau'r gwrandawriad ac ar ddechrau tystiolaeth tyst perthnasol bydd y cadeirydd yn atgoffa'r partion, y tystion

a'r cyhoedd bod hunaniaeth unigolyn arbennig wedi'i hanonymeiddio ac y dylid cyfeirio ato fel "Tyst A/B/C/ ac yn y blaen" neu "Mr/Ms A/B/C ac yn y blaen".

11. Gellir golygu neu addasu bwndel y gwrandawriad er mwyn sicrhau bod enw'r person sydd wedi'i anonymeiddio yn dilyn y cyfarwyddyd a roddwyd, gan ddibynnu ar gyfarwyddiadau'r tribiwnlys. Rhaid golygu neu addasu bwndel y tyst ac unrhyw fwndel i'r wasg (os caiff ei baratoi) mewn modd sy'n sicrhau na ddatgelir hunaniaeth os caiff y bwndel ei archwilio gan y wasg neu'r cyhoedd.
12. Gall y tribiwnlys ddatgan bod angen defnyddio mesurau arbennig, megis sgrin neu gyswllt fideo, i alluogi'r tyst i roi tystiolaeth heb ddatgelu ei hunaniaeth.
13. Cyn dechrau achosion PDC, os bydd y partïon yn rhagweld ei bod yn debygol iawn y caiff hunaniaeth tyst neu drydydd parti ei hanonymeiddio wrth gasglu tystiolaeth, gallant gyflwyno fersiwn addas wedi'i olygu o'r dystiolaeth (yn anonymeiddio enw'r unigolyn yn unig ac yn rhoi enw priodol wedi'i anonymeiddio yn ei le) i PDC i'w gynnwys yn y bwndel. Fodd bynnag, rhaid datgelu'r dystiolaeth wreiddiol i'r parti arall, naill ai cyn anfon y mater i PDC neu pan ddatgelir y dystiolaeth wedi'i golygu i PDC. Rhaid tynnu sylw'r tribiwnlys at y golygiad mewn llythyr eglurhaol, a rhaid i'r llythyr hefyd gynnwys y rhesymau dros y golygiad a chais am gyfarwyddiadau yn caniatáu'r anonymeiddio fel y gofynnir amdano.
14. Mae PDC yn disgwyl i'r partïon geisio cytuno ar fater anonymeiddio cyn cyflwyno bwndel wedi'i anonymeiddio i'r panel, ond os na ellir dod i gytundeb, cyn belled â bod y broses a amlinellir uchod yn cael ei dilyn, gall un parti wneud cais am anonymedd ar gyfer unigolyn/unigolion a chyflwyno bwndel wedi'i anonymeiddio i'w gymeradwyo gan y panel neu'r Llywydd.

Claire Sharp

Llywydd, Panel Dyfarnu Cymru

Medi 2020